



โครงการจัดตั้งศูนย์การเรี ยนรู้ทวารวดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หลักการและเหตุผล

เป็นที่ทราบกันแล้วว่านักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีได้มีการระบุว่าเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ถึง ๑๖ อาณาจักรทวารวดีที่ปรากฏอยู่ในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรืองมาก โดดเด่นเกี่ยวกับการยอมรับนับถือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของสาธุชนในสมัยนั้น แสดงออกให้เห็นทั้งในด้านรูปธรรม และจริยธรรมของสังคมไทยสืบเนื่องตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เกิดวัฒนธรรมทั่วไปในประเทศไทย และมีเมืองหลวงที่มีเจ้าครองนคร หรือพระมหากษัตริย์ที่ปกครองบ้านเมืองด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตลอดมา บริเวณที่ตั้งเมืองนครปฐมในอดีตมีร่องรอยอารยธรรม สมัยทวารวดีอย่างชัดเจน และยิ่งใหญ่กว่าเมืองใดๆ ในสมัยเดียวกัน แต่ด้วยกาลเวลาผ่านไปประมาณ ๑,๕๐๐ ปี ทำให้กลิ่นอารยธรรมสมัยใหม่เข้ามาทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้นเกือบหมดสิ้น หากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์เจดีย์โบราณสมัยนั้นไว้องค์หนึ่ง ก็ขอพระปฐมเจดีย์ เพื่อเป็นการสืบสานพระพุทธศาสนาแล้ว จังหวัดนครปฐมคงจะไม่ปรากฏบนผืนแผ่นดินไทย อย่างไรก็ตามความสำคัญของอารยธรรมทวารวดีที่นครปฐมในปัจจุบันนี้ ก็ยังไม่เป็นที่สนใจของชาวจังหวัดนครปฐมและสาธุชนชาวไทยทั่วไปมากเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ขนาดของเมืองโบราณใหญ่ถึง ๑.๒ ตารางกิโลเมตร มีคูเมืองที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน มีซากสถูปเจดีย์ขนาดใหญ่มีมา มีโบราณวัตถุมากมายล้วนฝีมือชั้นครูทั้งสิ้น กลับมีการรुक้าทำลายเรื่อยมาเป็นเวลาถึง ๑๕๐ ปี ดังที่เห็นในปัจจุบัน ไม่มีหน่วยงานทางราชการใดที่จะเอาใจใส่อย่างจริงจัง ทั้งๆ ที่เรื่องดังกล่าวสามารถนำมาเชิดชูเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมได้เป็นอย่างดี และยังสามารถจัดการให้เกิดประโยชน์ในการท่องเที่ยวได้มากกว่าในปัจจุบัน พร้อมกันนั้นยังสามารถใช้เป็นสื่อโน้มน้าวให้ชาวนครปฐมเกิดความภาคภูมิใจ หันมาประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาจริงจังเพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมตระหนักในเรื่องนี้ตลอดมา และเห็นว่าถึงเวลาที่จะดำเนินการให้อารยธรรมของทวารวดีที่นครปฐม ปรากฏต่อสังคมชาวจังหวัดนครปฐมเพิ่มขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ตามศักยภาพของมหาวิทยาลัยฯ ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับประยุกต์การเรียนการสอนให้มีความเข้าใจในพื้นที่ดินแดนของพระพุทธศาสนาที่สำคัญ และร่องรอยอารยธรรมของคนพื้นถิ่นนครปฐม หรือด้านการส่งเสริมเผยแพร่ตลอดจนการอนุรักษ์และการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทวารวดีให้สมสมัย จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรี ยนรู้ทวารวดี ขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาอารยธรรมสมัยทวารวดีในแง่มุมต่างๆ แล้วจัดกระทำให้สะดวกแก่การเรียนรู้ของผู้สนใจในปัจจุบัน ซึ่งคาดหวังได้ว่าจะนำไปสู่ความตระหนักในคุณค่า หาทองอนุรักษ และพัฒนาในขั้นต่อไป
๒. เพื่อรวบรวม และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของอารยธรรมทวารวดีที่นครปฐม และภูมิภาคอื่นทั่วประเทศไทย ในรูปของเอกสาร งานวิจัย และสื่อสารสนเทศทุกชนิด ไว้สำหรับให้บริการแก่ผู้สนใจ
๓. เพื่อเป็นแรงเสริมให้เกิดการจัดการเรียนการสอนและการออกแบบรูปลักษณ์ของอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศของทวารวดีเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในดินแดนอารยธรรมทวารวดี
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดให้มีอุทยานประวัติศาสตร์ทวารวดีขึ้นมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิด

เมืองนครปฐมกำเนิดขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชปณิธานที่จะสืบสานพระพุทธศาสนาไว้ให้คนไทยยึดมั่นเป็นหลักในการดำเนินชีวิตสืบไป ด้วยการบูรณะเจดีย์โบราณสมัยทวารวดีขึ้นมาองค์หนึ่ง แล้วทรงตั้งชื่อว่า “พระปฐมเจดีย์” เพื่อเป็นเสมือนสัญลักษณ์เตือนคนไทยให้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ปัจจุบันเมืองนครปฐมซึ่งตั้งอยู่ท่ามกลางซากปรักหักพังของเจดีย์สำคัญๆ ในสมัยทวารวดีหลายองค์ และอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย กำลังจะสูญเสียร่องรอยของความเจริญรุ่งเรืองในอดีตไปอย่างน่าเสียดาย ด้วยเหตุที่การสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ท้องถิ่นถือเป็นภารกิจประการสำคัญอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยฯ ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ทวารวดีจึงได้กำหนดกรอบของภารกิจที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ท้องถิ่น โดยเฉพาะทางด้านการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยผสมผสานองค์ความรู้ทั้งเก่าและใหม่เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสังคมไทยให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเห็นว่า การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทวารวดีขึ้น จะเป็นช่องทางสำหรับการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และการเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของอารยธรรมทวารวดี อันเป็นมรดกทางโบราณคดีที่ล้ำค่าของชาวนครปฐม และคนไทยทั้งประเทศ

ปรัชญา

บริหารจัดการความรู้เรื่องอารยธรรมทวารวดี เพื่อศักดิ์ศรีและการพัฒนาเมืองนครปฐม

วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ศูนย์การเรียนรู้ทวารวดี จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของอารยธรรมทวารวดี และน้อมนำไปปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพและสถานภาพของบุคคลอย่างสมสมัย

แผนปฏิบัติงาน

ศูนย์การเรียนรู้ทวารวดีกำหนดแผนปฏิบัติงานภายในระยะเวลา ๕ ปี โดยแบ่งออกเป็น ๓ ช่วงดังต่อไปนี้

ช่วงที่ ๑ สะสมความรู้รากฐานของอารยธรรมทวารวดี (ระยะเวลา ๒ ปี)

๑. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับอารยธรรมทวารวดีทั่วประเทศ ทั้งภาษาไทยและภาษาอื่น
๒. รวบรวมสื่อทุกชนิดที่เกี่ยวกับทวารวดี เช่น ภาพถ่าย แล็บวิดีโอทัศน์ และแผ่นวีดิทัศน์
๓. ศึกษาสำรวจโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับทวารวดีทุกแห่ง
๔. สรุประเบียบข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้สมสมัย

ช่วงที่ ๒ พัฒนาความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ (ระยะเวลา ๒ ปี)

๑. ศึกษาวิจัยต่อยอดงานวิจัยเดิมให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น โดยเน้นงานประยุกต์ และการพัฒนา เพื่อนำผลประโยชน์สู่สังคมให้สมสมัย เช่น
 - ๑.๑ งานด้านศิลปกรรมทุกสาขา
 - ๑.๒ งานด้านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
 - ๑.๓ งานด้านอุตสาหกรรมทั่วไปและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
๒. พัฒนาความรู้ที่มีอยู่เดิมให้ถูกต้อง ชัดเจน และสะดวกแก่การศึกษา รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้ในลักษณะต่างๆ

ช่วงที่ ๓ การเผยแพร่แลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางแผนงานในอนาคต (ระยะเวลา ๑ ปี)

๑. จัดประชุมสัมมนาและเสวนาทางวิชาการเกี่ยวกับทวารวดี
๒. จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมทวารวดีอย่างมีส่วนร่วมกับนักศึกษาวิชาเอกต่าง ๆ รวมทั้งนักเรียนทุกระดับภายในจังหวัดนครปฐม
๓. จัดประชุมบุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดทิศทางและแผนปฏิบัติงานในระยะ ๕ ปีต่อไป